MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-30 ta' April, 2003

Citazzjoni Numru. 577/2001/1

Lara Zammit

vs

Anouar El Mahouachi

Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-kontendenti zzewgu fid-26 ta' Marzu 1999 kif jirrizulta mill-anness certifikat taz-zwieg (Dok "A").

Illi l-kunsens tal-partijiet inkiseb bi vjolenza u biza' u ghalhekk iz-zwieg ghandu jigi dikjarat null a tenur ta' l-**artikolu 19(1)(a) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi fil-mument taz-zwieg il-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha kif ser jigi ampjament ippruvat waqt is-smiegh u t-trattazzjoni ta' din il-kawza u ghalhekk iz-zwieg ghandu jigi dikjarat null a tenur ta' **l-artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga u ghalhekk iz-zwieg ghandu jigi dikjarat null a tenur ta' l-**artikolu 19(1)(f) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi l-partijiet rabtu l-kunsens taghhom ma' kondizzjoni illi tirreferi ghall-futur u ghalhekk iz-zwieg ghandu jigi dikjarat null a tenur ta' l-**artikolu 19(1)(g) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi l-istess attrici talbet li l-konvenut jghid ghaliex m'ghandiex din l-Onorabbli Qorti:-

1. Tiddikjara illi z-zwieg kontrattat bejn il-kontendenti fid-26 ta' Marzu 1999 huwa null u bla effett ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

Bl-ispejjez u l-konvenut ingunt in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol 3 tal-process;

Rat il-lista ta’ xhieda u d-dokumenti esebiti a fol 4 sa 7 tal-process;

Rat il-verbal tal-25 ta’ Settembru 2001.

Rat li l-konvenut gie debitament notifikat fis-17 t’Ottubru 2001 (*a tergo* ta’ fol 16) bic-citazzjoni attrici u bl-avviz tas-smiegh tal-kawza u baqa’ ma prezenta l-ebda nota ta’ eccezzjonijiet u ghalhekk huwa kontumaci.

Rat il-verbal tas-seduti tat-23 ta’ Jannar 2002, tat-12 t’April 2002, tal-10 t’ Ottubru 2002 fejn din il-kawza bdiet

tigi mismuha minn din il-Qorti kif prezentament ippresjeduta, inghata digriet tal-affidavit lill-attrici b'terminu ta' 40 jum millum. Dr Tony Ellul ghall-konvenut talab li jaghmel nota ta' osservazzjonijiet. Il-Qorti laqghet it-talba u ppreffiggiet terminu t'20 jum ghal dan l-iskop min-notifika tal-affidavit bin-notifika lill-kontro-parti jew lid-difensur taghha li jkollha 20 jum biex tirrispondi. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-30 t'April 2003.

Rat ir-rikors tal-attrici tas-17 ta' Jannar 2003 u d-digriet tal-Qorti tal-20 ta' Jannar 2003 fejn laqghet it-talba.

Rat it-tlett affidavits prezentati mill-attrici fis-17 ta' Jannar 2003.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

(A) KAWZA ODJERNA

Illi fic-citazzjoni, l-attrici talbet li z-zwieg taghha mal-konvenut iccelebrat fis-26 ta' Marzu 1999 jigi dikjarat null u bla effett *ai termini* tas-**sub-incizi (d), (f) u (g) tal-artikolu 19 (1)** kif ukoll *ai termini* **tal-artikolu 19 (1) (a) tal-Kap. 255** izda mill-assjem tal-provi jidher li l-kwistjoni principali f'dan il-kaz hi jekk il-konvenut izzewwigx lill-attrici semplicement ghall-konvenjenza u cioe` sabiex ikun jista' jakkwista passaport Malti u cittadinanza Maltija jew inkella zzewwigx biex jifforma nukleju familjari bl-elementi kollha essenzjali tal-hajja mizzewga.

Illi qabel xejn il-Qorti tosserva li minkejja li l-konvenut huwa kontumaci xorta wahda din il-Qorti hi obbligata li tezamina l-provi sabiex tara jekk dak allegat mill-attur jirrizultax pruvat sal-grad rikjest mill-ligi. Iz-zwieg hu istituzzjoni ferm importanti ghall-istabbilita` socjali; zwieg debitament registrat skond id-disposizzjonijiet relattivi tal-**Kodici Civili** hu presunt validu sakemm ma jigix pruvat il-

kuntrarju; u anke li kieku hawn *si tratta* ta’ ammissjoni ghal kollox u bla ebda kondizzjoni tat-talba attrici (**Art. 158 (2) Kap 12**) din il-Qorti ma tkunx ezonerata f’kaz ta’ kawza ghall-annullament taz-zwieg milli tisma’ l-provi sabiex tassigura ruhha li hemm bazi legali ghall-annullament mitlub (**“Carmel sive Charles Camilleri vs Teresa Camilleri”** – P.A. (VDG) - 3 ta’ Ottubru 1995 -Cit. Nru. 1264/94).

(B) PROVI PRODOTTI

Illi fl-affidavit taghha l-attrici **Lara Zammit** qalet is-segwenti:

“Jiena kont iltqajt ma Anour meta kelli tmintax il-sena. Dak iz-zmien kien jahdem mieghi l-Price Club. Jiena kont nahdem bhala cashier u huwa kien jahdem bhala stacker. Konna bdejna nohorgu flimkien mhux bhala gharajjes izda bhala klikka ta' hbieb. Il-hrug taghna kien ikun principalemt fil-weekends ghalkemm gieli konna nohorgu flimkien wara x-xoghol. Fil-fatt din il-klikka ta' hbieb kienu principalment impjegati tal-Price Club.

Waqt li konna nohorgu flimkien jiena kont ninduna li huwa ma kienx ikollu flus. Jiena kont nithassru. Kont nithassru ghaliex kont naf li qed jithallas bil-ftit minhabba l-fatt li kien qieghed jahdem illegalment Fil-fatt huwa kien ikun hafna bin-nervi u kien dejjem bezghan minhabba l-fatt li kien jibza' li sejrin jaqbduh il-Pulizija. Wara ftit taz-zmien huwa kien talab lil tal-Price Club izjed flus u dawna rrifjutaw din il-proposta tieghu u spiccaw sabiex keccewh. B'hekk Anour kien ikun fi problemi finanzjarji akbar u jiena kont inkompli nghinu f’dawk li huma finanzi.

Maz-zmien din il-hbiberija saret relazzjoni u bdejna ghalhekk nohorgu flimkien. Certament f’dan iz-zmien ma kien hemm ebda hsibijiet ta' zwieg u lanqas qatt ma tkellimna fuq zwieg. Fil-fatt fil-hajja l-ghan tieghi kien illi l-ewwel ingawdi l-hajja imbaghad nizzewweg meta jkolli xi 28 sena. F'dan iz-zmien li bedjt nohrog ma Anour jiena kelli biss 18-il sena. Ma kienx l-ewwel boyfriend tieghi u r-

relazzjoni taghna kienet wahda semplici ta' boyfriend u girlfriend bid-differenza pero` li Anour kien kompletament dipendenti fuqi finanzjarjament u dana minhabba l-fatt li ma kienx jahdem.

Il-genituri tieghi ntebhu b'din ir-relazzjoni u ma kienux kuntenti biha. In-nuqqas ta' kuntentizza taghhom kienet minhabba l-fatt li kienu jhossu li dan Anour qed jghix minn fuq dahri. Jiena ma kontx ghidt lill-genituri tieghi fil-bidu tar-relazzjoni taghna li Anour kien Tunezin. Kont ghidtilhom li huwa Belgjan. Ftit wara pero` l-genituri tieghi kienu skoprew li dan kien Tunezin u r-rabbja taghhom kibret. Spjegawli li ma Tunezin li qieghed hawn Malta illegalment u li ma jahdimx u li jghix bil-paga tieghi stess ma kelli ebda futur. Ghidtilhom li jiena ma kontx qed infittex futur mieghu. Kont sempliciment nohrog mieghu u kont nghinu finanzjarjament ghax kont nithassru.

Il-genituri tieghi pero`, minkejja din l-ispjegazzjoni, insistew li jiena kelli nitilqu jew inkella nitlaq mid-dar. Qalu hekk f'mument ta' rabja pero` jiena hekk ghamilt. Qbadt u krejt appartament f'Paceville u tlaqt mid-dar. Ghamilt hekk principalment biex nisfidhom.

Il-hajja taghna nghixu flimkien kienet izjed difficli. Kellna l-ispiza tal-kera u Anour baqa' ma jistax isib xoghol. Jiena fil-fatt, ghalkemm kont inhobb xi ftit li Anour (jew ahjar Manwel kif konna nafuh) ma nistax nghid li din kienet xi imhabba vera. Nghid fil-fatt illi qatt ma ddiskutejna zwieg. Ilgenituri tieghi baqghu jinsistu li nigi lura d-dar bil-kundizzjoni li nitilqu. Jiena ffissajt pero` li l-genituri kellhom jaccettaw l-ghazla tieghi li jiena ridt nohrog ma Manwel.

B'kollox domna nghixu flimkien xi sena u nofs u l-qaghda finanzjarja taghna bdiet dejjem tmur ghall-aghar. Kont skoprejt li Manwel kellu vizzju tal-loghob - flusi kien jispicca' jilghabhom 'kaxxa'. Tant kont iddisprata li kelli nibda' nirrikorri ghand ommi biex ittini l-ikel ghax lanqas kien ikollna biex naghmlu xirja. Fil-bidu ma bsartx li l-problema tal-loghob kienet daqshekk gravi. Kont nemmen li kien jilghab ftit. Anki jiena stess, fl-ahhar mill-ahhar, meta kont nohrog kont niehu pjacir nilghab xi hamsin

centezmu filvideo games. Hekk kont nirraguna dak iz-zmien ghax kont ghadni mhux matura u ma kelli ebda esperjenza tal-hajja, wisq inqas li nghix wahdi ma ragel li kien dipendenti fuqi finanzjarjament.

Fianlment Manwel beda' jinsisti mieghi li ahjar nizzewwgu biex b'hekk huwa jkun intitolat li japplika u jottjeni permess tax-xoghol biex b'hekk ikollna zewg pagi flok tieghi biss.

Jiena din l-idea ghogbitni ghaliex fil-qaghda ddisprata li konna ftit kellna ghazla. Kont nahseb u nghid illi jekk dan isehh u jiena u Anour niehdu r-ruh finanzjarjament kont inkun nista' mmur lura ghand il-genituri tieghi u naghtihom risposta. Fl-isfond ta' mohhi pero` ma kelliex intenzjonijiet veri ta' zwieg veru. Dan la ghalija u nahseb lanqas ghal Manwel ma kien l-mod u r-raguni idejali biex nizzewwgu. Kien biss metodu kif stajna infiequ finanzjarjament u jiena wkoll naghti risposta lill-genituri tieghi.

Iz-zwieg taghna sar b'mod civili biss. Izzewwigt bir-registru biss u ma riedtx nizzewweg bil-Knisja ghax ma riedtx li l-genituri tieghi jkunu jafu. Apparti minn hekk Anour kien Musulman. Il-genituri tieghi fil-fatt ghadhom sal-lum ma jafux li zzewwigt u lanqas irridhom ikunu jafu.

Wara z-zwieg Anour beda gej b'hafna cajt biex jahdem. Ix-xoghol li beda jsib beda jirrifjutah. Daqqa ghax ma riedx jahdem bhala waiter. Daqqa l-paga mhux bizzejjed. F'dan iz-zmien ukoll indunajt li l-problema tal-loghob kienet ikbar milli kont nahseb. Indunajt ukoll li sa certu punt Anour lili kien uzani. Nemmen li forsi kien ihobbni xi ftit pero` l-ghan principali tieghu fil-fehma tieghi kienet biex jiena nizzewwgu halli ma jibqax hawn Malta illegalment. Jiena sa certu punt ghamilt dan il-pass ghaliex ma kontx matura bizzejjed. Illum naghraf li ghamilt mhux zball izda zball kbir u stupidu. Webbist rasi fuq xi haga li kellha konsegwenzi tant koroh.

Fil-fatt xi xahrejn wara li zzewwigna jiena tlaqt mill-flat li konna nikru u mort lura ghand il-genituri tieghi. Ghidtilhom li kont iddejjaqt nghix wahdi pero` ma ghidtilhom xejn dwar iz-zwieg. Zammejt kuntatt ma Anour biss sabiex

ikunu nistghu naghmlu s-separazzjoni. Ridt li r-relazzjonijiet taghna jibqghu taparsi tajbin sabiex b'hekk niehu l-firma tieghu fuq kuntratt ta' separazzjoni. Ridt fil-fatt li bil-mod u minghajr glied insewwi l-izball li ghamilt u nerga' nibda hajti mill-gdid.

Illum fil-fatt nahdem gewwa Casino fl-Ingilterra u tlaqt ukoll ghax kont wasalt f'certu punt li ma tantx stajt inkompli nahbi li kont izzewwigt. Ftit huma n-nies li jafu ghajr ghal xi hbieb intimi tieghi."

Illi fl-affidavit taghha ix-xhud **Sonia Sammut** sostniet illi:

"Jiena lil Lara kont nafha billi konna nahdmu flimkien fil-Casino ta' San Giljan. Jiena, bhal Lara kont croupier. Apparti l-fatt li konna nahdmu flimkien, konna wkoll hbieb fis-sens illi nohorgu flimkien. Jiena lil Lara kont nafha wkoll mill-iskola ghalkemm bdejt nahdem il-Casino ghall-habta ta' Marzu 1999.

Jiena fil-fatt, minkejja din il-hbieberija, lanqas kont naf li Lara zzewget. Sirt naf ghax qaltli hi wara li zzewwget. Niftakar meta qaltli bqajt imbellha u l-ewwel reazzjoni tieghi kienet li hadt ghalija li lanqas biss kont mistiedna. Kienet Lara li qaltli li fil-fatt ma sar ebda tieg ghax lanqas il-genituri taghha ma kienu jafa li zzewwget.

Lara kompliet tispjegali wkoll illi zzewwget lil Anour li jiena kont nafu bhala Manwel.

Jiena skantajt izjed u izjed ghax ma rajtx lil Lara partikolarment interessata f'dan Manwel. Naf fil-fatt li Lara wara x-xoghol kienet tohrog mieghi. Il-gurnata taghna kienet tkun l-izjed nahdmu filghaxija u wara nohorgu Paceville. Anki meta kien ikollna l-granet off konna nohorgu flimkien u dan Anour ma kienx ikun maghha. Naf illi Lara kienet tghidlu jekk iridx jigi izda huwa kien dejjem jirrispondi li ma kellux aptit.

Dan kollu jiskantani u ma kont nara ebda forma ta' relazzjoni bejn Lara u Anour li waslitni sabiex nahseb li dawn sejrin jizzewwgu. Li kien jolqotni wkoll kien illi meta

konna inkunu sejrin Paceville flimkien, Anour lanqas qatt ma kien jindenja ruhu jcempel jew jistaqsi fejn morna.

Jiena fuq Anour li nista' nghid huwa li kien dejjem jghix minn fuq Lara. Kien hawn Malta bla permess u nhoss li kkonvica lil Lara sabiex tizzewweg biex igib permess tax-xoghol. Finanzjarjament dan Anour kien kompletament dipendenti fuq Lara. Lara tahdem u huwa jokrob li m'ghanhux flus ghax m'ghandhux working permit.

Meta allura Lara infurmatni li zzewwget lil Anour, bla cerimonji ta' xejn, kien f'dan l-isfond kollu li jiena ma stajtx nemmen dak li kienet qed tghidli. Jiena staqsejt lil Lara x'wassalha taghmel dan u hija wiegbet li, minhabba diffikultajiet finanzjarji li kellha, hasset li kellha tizzewweg sabiex b'hekk Anour igib il-working permit u jibda' jahdem. Jiena rrabjajt hafna maghha u ghidtilha li dan ma kienx ragunament validu. Irrabjajt fuq kollox ghaliex kont naf li Lara kienet naive hafna u ghazlet li tizzewweg fuq ragunijiet kompletament stupidi.

Ma kellix dubju li dan iz-zwieg, li meta infurmatni Lara qaltli wkoll li kienet ilha hmistax li zzewwget, ma kienx sejjer idum wisq. Fil-fatt il-hajja ta' Lara baqghet l-istess. Bqajna nohorgu normali u Anour qiesu xejn mhu xejn. Dejjem jew id-dar jew fil-barijiet jixrob u jilghab il-kaxxi. Dana kont narah jiena stess ghax Anour kien jiffrekwenta l-istabbilimenti ta' Paceville. L-izjed haga stramba kienet tkun li jiena qieghda ma Lara u Anour f'barijiet ohra f'Paceville u dawn issa mizzewgin!!

Wara ftit ta' zmien dan il-work permit hareg izda l-problemi finanzjarji komplew jikbru u zgur li ma gewx solvuta. Anour gab il-work permit izda kien jibda' xoghol u jiflaq. Baqa' dejjem jistrieh finanzjarjament fuq Lara.

Lil Lara bdejt nifthilha ghajnejha li ghamlet zball kbir. Ir-reazzjoni taghha kienet wahda ta' biza'. Biza' mill-genituri taghha li ma kienu jafu b'xejn. Biza' minn shabha li ha taqa' ghac-cajt maghhom. Biza' li kienet ha tkun mara separata u u tigi f'ilsien in-nies.

Finalment Lara fehmet li ma setghetx tkompli b'din il-hajja u xahrejn wara li zzewwget telqitu lil Anour. Fehmet li ghalkemm ghamlet dan l-izball soluzzjoni jkun hemm u ma setghetx tkompli tghix f'din is-sitwazzjoni. Ftit huma n-nies li jafu b'dan l-izball u sahansitra sal-lum lanqas biss il-genituri taghha ma jafu u darba kienet mizzewwga."

Illi fl-affidavit taghha **Elizabeth Rutland** qalet:

"Jiena ili naf lil Lara sa minn meta kellha tmintax-il sena. Konna niltaqg ghaliex ma tantx kellhom grazzja mieghu. Sahansitra qaltli li lill-genituri taghha kienet stqarret maghhom li dana ma kienx Tunezin izda Bulgaru.
Niftakar li matul din il-konversazzjoni jiena stess kont urejtha li ma tantx kienet idea tajba li taghmel dan u dana principalment minhabba l-fatt li kien Gharbi.

Xi zmien wara dan l-inkontru ergajt iltqajt ma' Lara u nfurmatni li kienet qed tghix ma dan it-Tunezin u li kienu sejrin jizzewwgu. Qaltli ukoll sabiex ma nghid xejn ma hadd, partikolarment ma membri tal-familja taghha peress illi kollox kien sejjer isir bil-mohbi. F'dan iz-zmien jekk m'inhix sejra zball konna qeghdin fil-process li qed napplikaw it-tnejn li ahna sabiex immorru nahdmu l-Casino.

Meta Lara qaltli dan jiena nhsadt u ppruvajt infehma li kienet qed taghmel zball. Dana ghamiltu ghaliex lil Lara kont nafha. Kont naf u stajt ninduna li ma kienitx matura bizzejjed biex tapprezza d-decizjoni li qed tiehu. Lil Lara kont naraha ghadha zghira wisq. Dak iz-zmien kellha biss xi tmintax-il sena. Kont inhoss li m'hijiex matura bizzejjed. Kont naf li kellha problemi kbar finanzjarji u ma stajtx nifhem il-logika taghha li z-zwieg kien sejjer isolvi din il-problema.

Lara baqghet tinsisti illi din l-ghazla kienet sejra ssir sabiex il-quddiem, meta l-gharus taghha jibda jahdem, hija tkun tista' taghti risposta lill-genituri taghha. Dana kompla jikkonfermali li Lara ma kienitx qeghda tapprezza u tifhem dak li kienet diehla ghalih. Hassejt li kienet qed tigi uzata minn dan l-Gharbi, li sa dak iz-zmien ma kontx

ghadni nafu, li kien qieghed forsi japprofitta ruhu minnha sabiex ikun jista' jibqa' Malta.

Wara dan l-inkontru jiena sirt naf lil dan ir-ragel u gie introdott lili bhala Manwel. Sirt nafu ghaliex wara x-xoghol taghna l-Casino gieli mort ghand Lara biex naghmel 'waxing'.

Gara illi meta sirt nafu gieli kont nara lir-ragel taghha jilghab fil-pubs f'Paceville. Ix-shift taghna ma kienux ikunu l-istess u gieli ghaddew hmistax/tlett gimghat sakemm nergghu ninzertaw fl-istess shift. Peress illi kont naf li Lara kienet ghadha bi problemi finanzjarji kont hassejt li kelli nghidilha li lil Manwel gieli rajtu fil-pubs ta' Paceville jilghab. Ir-risposta taghha taghtini x'nifhem li kienet taf.

Wara xi tlett xhur ta' dan is-suppost zwieg, sirt naf li Lara ma baqghetx tghix ma Manwel u li kienet telqet lura ghand il-genituri taghha. Jiena ma tantx skantajt b'din id-decizjoni u kont spjegajtilha li kellha tinsa lil Manwel. Stqarret mieghi li kien issa li fehmet li ghamlet zball u li ma messiex izzewget. Sahansitra naf li kellha tiehu xi flus minghandu u jiena tajtha parir biex tinsa dawn il-flus u thares 'il quddiem u dana l-izball tara kif ha tirrimedjah.

Nghid ukoll illi jiena ma kontx mistiedna ghal ebda cerimonja jew riceviment ta' tieg. Skond Lara fil-fatt ma kien sar xejn specjali hlief li marru r-Registru Pubbliku u ffirmaw karta."

(C) <u>LIGI APPLIKABBLI GHALL-KAZ *DE QUO*</u>

Illi jidher li l-attrici ibbazat it-talba taghha fuq diversi ragunijiet, wahda minnhom abbazi tal-**artikolu 19 (1) (a) tal-Kap 255** li jipprovdi li:-

"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bi vjolenza, sew fizika sew morali, jew bil-biza"

Illi dwar l-**artikolu 19(1) (a) tal-Kap 255** din il-Qorti kif presjeduta fis-sentenzi **"Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg"** (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u **"Nicolai Balzan vs Simone**

Cremona" (Cit. Nru. 1019/98/RCP deciza fid-9 ta' Marzu, 2000) diga` kellha okkazjoni tistudja dan is-sub-artikolu ghal dak l-aktar li jirrigwarda biza' u ghalhekk din il-Qorti taghmel riferenza ghall-istess sentenzi u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi kif inghad fil-kaz **"Carmelo sive Charles Saliba vs Mary Saliba"** (P.A. (VDG) deciza fl-14 ta' Awissu, 1995):-

"… … biex pressjoni ndipendentement minn konsiderazzjonijiet ohra, tista` tinvalida l-kunsens matrimonjali, din il-pressjoni trid tammonta ghal vjolenza morali jew biza' esterna ta' natura irrezistibbli, cjoe` trid tkun pressjoni li ddeterminat kompletament l-ghoti ta' dak il-kunsens."

Illi *inoltre* fis-sentenza **"Anna Magro apparentement mizzewga lil Victor Rizzo vs Victor Rizzo"** (P.A. (SBC) deciza fit-13 ta' Marzu 1984) saret espozizzjoni tal-kuncett ta' vjolenza u biza' f'din il-materja. L-espert f'dik il-kawza jsostni li sabiex vjolenza morali twassal ghal effett li jinvalida:

"trid tkun (i) ingusta, (ii) gravi, u (iii) determinanti."

Illi wkoll, fil-kaz "**Anthony Gatt vs Doreen Gatt"** (P.A. (F.D.) deciza fil-25 ta' Gunju, 1993), l-espert tal-Qorti fisser li:

"… il-vjolenza morali trid tkun ta' natura tali li tkun invincibbli u ma taghti ebda possibilta` lil min ikun li jisfuggi minnha."

Illi l-biza` tista` tkun ukoll "*reverenzjali"* bhal per ezempju l-biza` lejn genitur jew superjur. Fil-kaz **"Shirley Anne mart Abdul Fatah xebba Perry vs Dr. A. Mifsud et"** (P.A. - 22 ta' Novembru, 1982) il-Qorti spjegat:-

"Il-biza` ta' nies li huma superjuri jew il-genituri tista' f'certi kazi tkun tali li taffetwa l-kunsens. B'dan mhux qed jigi ntiz, biza` fis-sens ta' suggizzjoni esagerata, imma trid tkun gravissima u ta' certa entita`. L-indinjazzjoni tal-

*genituri kbira kemm tkun kbira ma ghandhiex tigi konsiderata bhala gravi. Il-biza` li wiehed jitkecca mid-dar jew li jitlef xi wirt, jew li jsofri xi danni finanzjarji mhux bizzejjed. Izda jekk ikun hemm theddid, glied spiss, u minacci serji u gravi, dawn jistghu jaffetwaw il-persuni b'biza` li taqa' taht l-***artikolu 19 (a)***."*

Illi pero` mill-provi prodotti ma ingabet ebda prova dwar fejn kienet din il-biza', u certament li mill-provi prodotti vjolenza fizika u / jew morali ma kienx hemm, u ghalhekk fuq din il-bazi t-talba attrici qed tigi michuda, anke ghaliex jidher car li kienet l-attrici li webbset rasha sabiex tizzewweg lill-konvenut u b'dan jidher li l-genituri taghha ma kienu jafu xejn.

Illi l-attrici qed tibbaza t-talbiet taghha wkoll abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d), (f) u (g) tal-Kap.255 tal-Ligijiet ta' Malta**. Illi dawn l-artikoli jinqraw hekk kif gej:-

"**Artikolu 19(1)** *B'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi disposizzjoni ohra ta' dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha impossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg;

(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun nkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu ,jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga,jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg.

(g) jekk xi wahda mill-partijiet torbot il-kunsens taghha ma' kondizzjoni li tirreferi ghall-futur."

Illi din il-Qorti sejra tghaddi biex tezamina n-nullita` taz-zwieg *o meno* taht dawn it-tlett sub-incizi separatament, u fl-ewwel lok, taht **l-artikolu 19(1)(d) tal-Kap.255**.

Illi ghar-rigward ta’ l-**artikolu 19(1)(d)** mill-provi prodotti jirrizulta li l-kontendenti, specjalment il-konvenut, qabel ma zzewgu ma kkunsidrawx bis-serjeta’ l-valuri u l-principji tal-hajja mizzewga. Inghad illi l-kuncett ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju *“supposes not only maturity of intellect but also a maturity of the will, that is an ability to take decisions responsibly. A person must possess a critical faculty and internal freedom of choice in order to contract validly.”*

Illi kwindi hi necessarja l-maturita’ li tippermetti persuna li tevalwa d-drittijiet u obbligi li ggib maghha l-hajja mizzewga. Illi bla ebda dubju ghalkemm il-komportament tal-attrici u il-konvenut juri ammont kbir ta’ immaturita` u li effettivament ma kellux idea ta’ x’kienet tikkomporta l-hajja mizzewga. Illi b’hekk issir referenza ghas-sentenza ta’ din l-istess Qorti fl-ismijiet **“Anthony Gallo vs Dr Anthony Cutajar et”** (Cit.Nru: 1962/99/RCP – 28 ta’ Mejju 2002) u ghall-principji hemm enuncjati u tasal ghall-konkluzjoni li l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat *ai termini* ta’ l-**artikolu 19(1) (d).**

Illi rigward l-**artikolu 19(1) (f)** dan jikkonsidra kemm is-simulazzjoni totali (*“colorem habens, substantiam vero nullam”)* kif ukoll dak parzjali (*colorem habens, substantiam vero alteram)* tal-kunsens.

Illi rigward it-tifsira tal-frasi “*eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu”*, jew kif maghruf ukoll bhala simulazzjoni totali, l-Qorti fil-kawza **“Bonnici vs Bonnici”** (P.A. 30 ta’ Lulju 1982) qalet illi biex ikun hemm simulazjoni totali jrid jigi ippruvat il-*’finis operis’* taz-zwieg gie effettivament eskluz mill-vera rieda ta’ parti jew ohra, ghalkemm formalment tkun sehhet ic-celebrazzjoni taz-zwieg.

Illi fis-sentenza **“Cali vs Dr. Albert S. Grech *nomine”.*** (P.A. 22 ta’ Gunju 1988) il-Qorti qalet illi jekk tmur ghac-cerimonja tat-tieg u nternament tissostitwixxi l-ideat tieghek fuq x’inhu zwieg jew inkella xort’ohra teskludi l-veru kuncett taz-zwieg, hi forma ta’ simulazzjoni totali. Fid-decizjoni **“Galea vs Walshi”** (P.A. 30 ta’ Marzu 1995) il-Qorti spjegat simulazzjoni bhala *“meta l-atti, gesti jew*

kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun inghata". Illi fis-sentenza **"Muscat vs Borg Grech"** (P.A. 14 ta' Awissu 1995) il-Qorti spjegat il-kuncett ta' simulazzjoni b'dawn il-kliem:-

"Ghalhekk min esternament ikun wera li qed jghati l-kunsens matrimonjali izda jkun internament u b'att posittiv tal-volonta' tieghu qed jichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg ikun qed jissimula l-kunsens tieghu".

Illi kif gie insenjat fid-decizjoni fi-ismijiet **"Francesco Teuma vs Luigi Camilleri et",** (K. 1 ta' Ottubru 1884 - Vol.X p.912):-

"a poter dedursi la invalidita dell'atto e' necessario che risulti chiaro, che cio' che si contrattava non era la yenta, ma una simulazione, cioe` 'fictio seu ostensio falsi pro vero'.

Illi 'nfatti meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja hu kapaci jaghti l-kunsens validu taz-zwieg, pero` bl-att tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu, eskluda *a priori* certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cioe`, issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda *a priori* z-zwieg, jew inkella fejn filwaqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi tal-hajja mizzewga, u cioe` saret simulazzjoni parzjali.

Illi 'noltre' fis-sentenza **"Theresa Taguri nee` Spiteri vs Av.Christopher Cilia et noe"** (Cit.Nru:3130/96/NA – 10/11/99) gie ritenut illi :-

"Fl-interpretazzjoni ta' dan is-sub-inciz gie ritenut mill-Qrati taghna illi l-eskluzjoni pozittiva ma kellhiex necessarjament tirrizulta biss minn xi haga espressa direttament izda setghet tigi espressa bl-imgieba ta' xi parti fil-perjodu immedjatament qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens".

Illi mill-provi prodotti rrizulta bla ebda dubju kwalunkwe li l-konvenut izzewweg lill-attrici biex ikun jista’ jottjeni cittadinanza u passaport Malti. Infatti jirrizulta li l-partijiet kienu gja jghixu flimkien qabel dan l’hekk imsejjah zwieg, izda peress jidher car li l-konvenut kien litteralment qed jghix minn fuq l-attrici, gie miftiehem bejn il-partijiet li allura jizzewwgu, bla ma jghidu lil hadd u dan civilment, sabiex l-istess konvenut ikun jista’ jahdem u joqghod hawn Malta. Fil-fatt hekk sar u minkejja dan xorta l-konvenut ma wera l-ebda jew ftit hajra ta’ xoghol u l-permanenza ta’ dan is-suppost zwieg kien biss ta’ ftit xhur ghaliex l-ewwel isseparaw *de facto* u wara sseparaw legalment permezz ta’ kuntratt fl-atti tan-Nutar Carmel Gafa’ datat 22 ta’ Frar 2001.

Illi kwindi hu ovvju li l-uniku hsieb tal-partijiet meta zzewgu civilment kien biss sabiex permezz ta’ dan iz-zwieg il-konvenut jottjeni c-cittadinanza u l-passaport b’hekk bla ebda dubju l-kunsens tal-konvenut kien ukoll vizzjat *ai termini* ta’ l-**artikolu 19(1)(f).** Min-naha taghha l-attrici kienet taf kollox dwar dan pero` tant kienet iddisprata bis-sitwazzjoni li dahlet fiha, li minhabba l-pika mal-genituri taghha li kienu oggezzjonaw ghar-relazzjoni li kellha mal-istess konvenut hija marret tghix mal-istess konvenut, fejn sabet li dan kellu l-vizzju tal-loghob, u kellha tahdem sabiex hija tmantnih, anke jidher f’dan il-vizzju tieghu, li ma’ l-ewwel suggeriment tal-konvenut li b’hekk setgha jghina ghaliex ikun jista’ jahdem, din accettetatu, ghalkemm jidher li lanqas dan ma wassal lill-konvenut sabiex jibqa’ jahdem huwa wkoll.

Illi ghalhekk mill-provi prodotti jirrizulta li t-talbiet attrici ghandhom jigu miqlugha abbazi tal-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta** ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet, ghaliex dan kien verament zwieg ta’ konvenjenza bejn il-partijiet u sar biss sabiex il-konvenut tramite l-istess zwieg ikun jista’ jakkwista c-cittadinanza Maltija u jkun jista’ jahdem legalment f’dan il-pajjiz, u hawn il-Qorti tirreferi ghax-xhieda prodotta f’din il-kawza u fuq riportata, sabiex jigi kkonfermat li dan iz-zwieg sar bla ebda riferenza ghal dawk li huma l-elementi essenzjali taz-zwieg, apparti li jidher li hadd mill-partijiet

ma jidher li kellu d-deskrizzjoni necessarja sabiex jidhol u jifhem tali elementi taz-zwieg.

Illi fl-ahharnett l-attrici ssostni li l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat *ai termini* ta' l-**artikolu 19(1)(g)**, pero` din il-Qorti, stante dak deciz, ma jidhirlix li ghandha tidhol f'ezami tal-istess, peress li dan ikun biss process akkademiku, ghaliex in-nullita' taz-zwieg gja giet dikjarata.

Illi konsegwentement irrizulta illi fil-mument taz-zwieg il-kunsens tal-partijiet kien wiehed invalidu abbazi tas-**sub-artikoli (d) u (f),** tal-**artikolu 19 tal-Kap 255** u ghalhekk dan iz-zwieg qed jigi ddikjarat null ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fil-kontumacja tal-konvenut, **tilqa' t-talba attrici** b'dan illi:-

1. Tiddikjara illi z-zwieg kontrattat bejn il-kontendenti fis-26 ta' Marzu 1999 huwa null u bla effett ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi *ai termini* **tal-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Bl-ispejjez bin-nofs bejn iz-zewg partijiet.

Moqrija.

--------------------------------TMIEM--------------------------------